

Igla medenka.

Najpremožnejši bankir (penéznik) v Parizu je napravil veliko pojédino, h katerej je povabil vse svoje znance in prijatelje. Koncem pojédine so zapazili góstje, da ima bankir svoj prtíč pripét s preprosto, debelo-glavičasto iglo medenko. Vsi so se temu čudili. Bankir vidèč radovednost svojih gostov, začne jim pripovedovati tako-le: „Evo, ta preprosta medenka z debelo glavico naredila je mojega prijatelja srečnega in zadovoljnega. In ravno zato mi je ta igla ljubša in draža nego igla od zlatá, naj bi imela tudi diamantovo glavico. A da vam dalje povem! Omenjeni prijatelj je bil svoje dni velik nemarnež in postopač, bil je še deček, jedva deset let star. Bos in raztrgan se je klatil po vaséh in prosjáčil po hišah premožnejših ljudi. Njegovi zanižni starši ga niso pošíljali v šolo, niti so skrbeli, da bi se siromašnemu dečku zasadila v mlado srcé zdrava zrnca lepih nauk in čednosti. Zato res iz dečka nij moglo biti družega, nego lenuh in postopač.

Necega jutra — bil je krasen dan — pohajkoval je siromak ves umažan po bližnjem vási ter obiral skorjico suhega kruha, ki si jo je bil izprosil v zájutrek. V tem se mu nekaj zablestí na tléh pred nogami. Takój se pripogne in pobere svetlečo stvarco, ki nij bila nič družega nego preprosta igla medenka, kakoršne imajo sploh kmetska dekleta, da si ruto okoli vratú pripnó k obleki. Tebi, meni nič, ogleduje ubogi deček malovredno medenko ter jo užé misli zavreči, ko pride do čedne, z vinsko trto obraščene kmetske hiše. Na pragu pred hišo je sedela ubožna deklica, samo za nekaj let mlajša od njega. Premetovala je ovratno ruto sim ter tja, kakor da bi nekaj iskala, ter je milo jokala. Mlademu beraškemu dečku se to čudno zdí, žal mu je uboge deklice, obstoji pred njo ter jo vpraša: „Kaj ti je, da se jokaš?“ Deklica odgovori ihtèč se: „Izgubila sem iglo medenko, s katero sem imela pripeto ovratno ruto; a moja mati se hudi in bojim se, da me bodo toplí.“ — „Tepsti te ne smejo,“ odgovori deček; „ná, tukaj vzemi drugo iglo, mislim, da bode ravno tako dobra, kakor óna, ki si jo izgubila.“ — Deklica hitro prime za iglo ter veselo reče: „Zdaj me mati ne bodo toplí.“ To rekši, zapázila je, da ima deček suho skorjo kruha v roci, ki jo željno otépa. Prijazno ga pogleda in mu reče: „Tukaj imam jabolko; ná, vzemi, tebi je dam! Malo je užé nagriznjeno, a to nič ne dé, dobro ti bode dišalo.“ Brez da bi kaj rekel, ugrizne deček slastno v podarjeno mu jabolko ter otide svojim potem.

Preteklo je nekoliko tednov. Deček pride zopet v vas. Bil je ravno somenj. Po naključji ga deklica zopet sreča ter takój spozna v njem svojega dobrotnika. Siromaku dečku se užé od daleč vidi, da je lačen. Deklica hitro seže v žep, a danes nij imela jabolka, in vendar bi mu r da nekaj dala. Od tete, ki je na somnji prodajala, dobila je v dar polno škatlico šivanek in nekoliko medenek. Škatlico s šivankami podarí siromašnemu dečku, rekoč: „Ná, vzemi šivanke, prodaj je in kupi si kruha in jabolk.“ — Zdaj se dečku zasvétí v glavi, hitro gre s šivankami v domačo vas in je prodal kmetícam. Iztrženega denarja nij zapravil, nego kupil si je zopet družih šivanek in je prodajal po bližnjih vaséh. Kmalu je nosil koš na hrbtu in prodajal različno drobno blagó, kakor: šivanke, igle medenke, zapone, gumba, naprstnike, konce in druge take stvari. Pri lepem in grdem vremenu je potoval po vseh bližnjih

krajih s svoje kramo na hrbtu; pozneje je prepotoval vso francosko deželo in čez dvajset let se je ustanovil v Parizu, glavnem mestu francoske dežele, kjer je odprl svojo malo trgovino. Tržil je z vsem, kar mu je neslo dobiček in Bog mu je dal dobro srečo. S tridesetimi leti je imel užé preko sto tisoč frankov, katerih polovico je naložil na dobre obrésti a z drugo polovico si je nakupil državnih papirjev. Vsa njegova podvzetja so bila natanko prevdarjena, delal je s pridnostjo in varčnostjo in v malo letih je bil milijonar.

Zdaj se je večkrat spominjal na malovredno iglo medenko, ki jo je bil našel kot postopač; spominjal se je pa tudi na prijazno, črnooko deklico, katero je z isto iglo bil obvaroval, da je nijso mati topli. Necega dne odpotuje v óno vas, po katerej je svoje dni prosjálil kot siromašni deček, radoveden, kako je zdaj z deklice, ki je v njem obudila duhá do kupčije. Nekdaj majhen, ubožno dekletce, bilo je zdaj zalo in pridno deklè, to se zná, da užé nekoliko staro, kajti imelo je užé blizu do trideset let. Snubača nij bilo nobenega v hišo, ker je bilo deklè revno. Bankir iz Pariza jo poišče in ob kratkem nagovori: „Božja roka vodi pota človeška. Ali se ne spominjas več ónega dneva nežne mladosti, ko sem te bil našel jokajočo pred hišnimi vrati? Čutil sem v sebi milosrdje ter ti ponudil malovredno iglo, da bi te mati ne topli. O zdaj spoznam, da me je Bog v svoji milosti vodil, ko sem bil našel tebe. Jaz sem obogátel, zeló obogátel, imam milijon frankov v premoženji, ter pridem, da snubim tebe, po katerej mi je doletela tolika sreča! Neizrečeno me bode veselilo, ako mi daš rokó v zakon.“ Ubogo deklè je obledélo pri teh besedah. Jecljaje mu odgovori: „Gospod, zakaj se šalite s siromašnim dekletom, ki nema nikogar, nego Bogá v nebesih! — „Nè, nè, deklè; Bog me varuj tega, da bi se šálil s teboj, ki si sicer ubožno a pošteno deklè. Bog me je blagoslovil za dobrótico, ki sem jo storil iz usmiljenja do tebe, ubozega dekleta. In zdaj naj bi te zapustil? Nè, nikoli ne storim tega! Moja bodi, in skupaj delíva srečo, ki mi jo je Bog dal.“ —

Ubogo deklè si z rokama zakrije obraz in mlo joka, ne vedoč, ali bi vrjela besedam bogatega bankirja.

Bankir jo tolaži, govoreč, da so njegove besede resnica, in da mu k njegovej sreči ne manjka družega, nego njeno blago srce, o katerem se je dovolj prepričal, ko je imela usmiljenje z ubogim lačnim dečkom. Seže jej v roko in prosi, da bi mu ne odrekla svojega srca.

Sramožljivo deklè mu poda svojo roko in reče: „Bodi si, kakor Bog hoče!“ Poroka je bila v domačej vási.“

Tù umolkne bankir ter prijazno pogleda svojo soprogo, ki jo je rudečica izpreletovala po vsem obrazu. „Dà, dà, gospóda moja!“ reče bankir s povzdignjenim glasom, „óni ubožni deček, o katerem vam sem ravnokar pripovedoval, nij zdaj le bogat, nego tudi srečen in zadovoljen je. Z božjo pomočjo si je pridobil veliko premoženja, katero zdaj uživa v sreči in zadovoljnosti s svojo soprogo, ki mu je zvesta tovarišica v njegovem življenji. In gospóda moja! óni nekdanji postopač nij nihée drugi nego jaz, a moja dobra žena, ki jo vidite tukaj, je óna uboga deklica, a ta preprosta medenka s s katero imam prtič pripét, je óna najdena igla, izvirek mojega premoženja.“

J. B.